

הלכות יום טוב סימן תקיא

קכח באר הגולה

אין הקור גדול ואינו (ה) אלא למפונקים והו' (ו) כמרחץ ומוגמר דאסור (ז) צ"ח בשם תשובת אשכנזים (ח) ונהגו להקל: ב [א] במותר * להחם ב"ט (ח) מים לרחוץ (ט) * ידי (י) * אבל לא כל (ז) גופו (יא) אפי' אינו רוחצו בבת אחת: הגה (יב) אצל מותר לרחוץ (ג) מינוק צמים שהוחמו ע"י ישראל צ"ח (מרחצי פ"ז) אצל אסור לחמם לזכרו (יג) אפילו ע"י אינו יהודי (מהר"א מפראג) אצל כשנרין להם לבשל או להדיח או (יד) מותר (ד) [ב] להרבות בשנינו (כל זו) - ודין חמי טבירה כמו בשבת כדאיתא ס' שכ"ו

שערי תשובה

[א] מותר להחם כו'. עיין באשל אברהם ועיין בש"ך יו"ד סימן קצ"ט ובמה"ב כתב בשם תשובת כח"י מאחד מרביי אטליה שהתיר להחם ביו"ט ולרחוץ הרחיצה ההכרחית ללבוש לבנים ועיין לעיל ס' שכ"ו: [ב] להרבות. עיין בשו"ת נ"ב מ"ח ס' כ"ד וכ"ה באחד השו"ת היתר להחם היורה שבמרחץ ע"י א"י ביו"ט שחל צ"ח ללבוש ביו"ט ושאר החמין שצויה וזו למקוה להפיק זינתו ואלו עליו עוררין פ"ו וגם יש דל להחיר מחמת שצרכה חמין לחפיה שיש היתר אפילו ביו"ט כמ"ש ש"ך יו"ד ס' קצ"ט וא"כ ביו"ט ללבוש שבת ג"כ יש היתר כמ"ס להחיר ביו"ט שצ"ח ע"י שמבשלין בירה ב' או ג' בינים יש

באר היטב

(ז) גופו. שאינו שוה לכל אדם אלא למעוננים: (ג) מינוק. כיון דהוא רביתיה לא גזרו מרחצי. והאידנא דאף בחול לפעמים אין רוחצין אותו ב' או ג' ימים אף ביו"ט אסור לרחוץ. מ"א: (ד) להרבות. היינו דוקא צפסע א' אצל אסור להוסיף עליו כמ"ס ססי' תק"ג:

שיבשל ממנו בעל המרחץ מחמין אלו שצויה תבשיל קאוע וישתה מחמין והוא ז"ל כתב שאין מוסיפין אותו במקום שיש מניעת הטבילה וצ"ע ביו"ט כמ"ס ש"ך יו"ד ס' קצ"ט וא"כ ביו"ט ללבוש שבת ג"כ יש היתר כמ"ס להחיר ביו"ט שצ"ח ע"י שמבשלין בירה ב' או ג' בינים יש

משנה ברורה

דחא לזכר אובל נפש ממש: (ה) אלא למפונקין. דכיון דאינו אלא למפונקין לא הו' שוה בכל נפש: (ו) כמרחץ ומוגמר. היינו דין להחם מים ללבוש רחיצת כל גופו דס"ז דאסור מטעם זה ודין דמוגמר כס"ד לקמיה דאסוריו הוא גם כן מטעם זה: (ז) ונהגו להקל. כיון דעיקר מלאכת ההצנעה בשביל קור הוא מלאכה המותרת דחא שוה בכל נפש (ו) לא קפדינן אס הקור גדול או קטן: ב (ח) מים. אף שאין (י) ראויין לשתייה רק לרחיצה: (ט) ידי. וה"ה (ח) פניו ורגליו דרחיצת פניו ידיו ורגליו הוא דבר השוה לכל נפש ומ"מ לא ירחטס במרחץ שחל יצוא לרחוץ שם כל גופו [צ"ח]: (י) אבל לא כל גופו. פי' להחם מים כדי רחיצת כל גופו דרחיצת כל גופו הוא דבר (ט) שאין שוה לכל נפש רק למעוננים הרגילין בזה: (יא) אפילו אינו רוחצו בבת אחת. אלא

בנשיאתו להכין זה לזכר מחר) וכמוכא דעמו בסימן תקי"ח ע"ש צ"ח והגר"א וז"ע

* להחם ביו"ט מים לרחוץ וכו'. ומוכח בגמרא דלרחוץ ידיו ורגליו מותר אפי' אס חיים המים כדי לרחוץ כל גופו דעשה אסור בזה מ"מ לא קנסוהו על רחיצת פניו ידיו ורגליו מהם [כן מוכח שם דף ל"ט ע"ב בקושי הגמרא דקאמר שם לימא תנן סמא כ"ש וכו' ע"ש]: * ידי. המחבר שיה מלשון המשנה בילה כ"א דתנן חמין לרגליו והוא כתב ידיו וצ"ח כחב דל"ל ידיו ורגליו וצבגדי ישע כתב דל"ל פניו ידיו ורגליו ונראה להם שהוא ט"ס ובאמת כן הוא מבוחר בתוס' שם ידיו ורגליו וכו' כסוגיא דשבת דפניו ידיו ורגליו שרי במש"כ הגר"א וכן מבוחר להדיא ברמב"ם וכן ברש"י [שבת ל"ט ע"ב ד"ה והא מילא] וכן במאירי בילה בסוגין דפניו ידיו ורגליו שרי. ומ"מ יש לעיין אולי דבימינו אין רחיצת רגליו שוה לכל נפש ונראה זה רק בימינו שהיו הולכין הרבה יחף בלי מענלים ודומה רגליו לשאר איברי הגוף אכן לפי מה שנכתב לקמן בשם הר"א והרשב"א דמקלם שאר איברי הגוף דומה לפניו ידיו ורגליו דמותר דוקא אלו שרי להחמיר בזה: * אבל לא כל גופו. עיין מ"ז דחוק מפניו ידיו ורגליו חשיב אינו שוה לכל נפש כן מבוחר בתוס' ומרדכי ובחיתוך מזה רש"י דרך פניו ידיו ורגליו הוא שוה לכל נפש אצל כל גופו אינו אלא למעוננים והו' מלאכה דאורייתא בחימום עבדור וכמו שהעתיקו אחרונים כאן ולכאורה לפ"ז ה"ה אף לאחד חוץ מפניו ידיו ורגליו אסור וכן מוכח במאירי שכתב הטעם דזה הוא הרגילות כמו שאמרנו רוחץ אדם פניו ידיו ורגליו לכבוד קונו וכן משמע קלם בחיתוך הנ"ל אלמא דדוקא אלו שרי ובאמת משה ראיתי שהעתיק דכל שאינו רוחץ רוב גופו שרי והעתיק זה מסימן שכ"ו לענין שבת צמים שהוחמו מע"ש שכתב שם גמי דפניו ידיו ורגליו שרי ולא כל גופו וכתב שם הרמ"א דגם שאר איברים שרי כל שאינו רוחץ רוב גופו ולכאורה אינו דומה לשם דשם המים כבר הוחמו מע"ש ורק אסור גזירה רחיצה נגעו בו ופ"ל להרמ"א דכל שאינו רוחץ כל גופו אין ע"ז שם רחיצה משא"כ כאן דמיוס חמין גופו אינו אלא למעוננים שרי דדבר זה שוה לכל נפש ולא כל גופו ומאן נ"מ אס יחס ללבוש כל גופו ממש או הרבה איברים מגופו כל מה שרוחץ חוץ מפניו ידיו ורגליו לכאורה אינו שוה לכל נפש הוא. ואף להרמב"ם וסמ"ג והגאונים לדבריהם אין צו אסור דאורייתא רק משום גזירה מ"מ כיון שלא מוכר בגמרא להקל אלא פניו ידיו ורגליו [שהוא דבר הרגיל] לכאורה

שער הציון

(ו) הגר"א וחד משה: (ו) א"ר בשם רבינו ירוחם. וצירושלמי פ"ז דבילה ראיתי דיש תרי פתרי וחד מנהון דב"ש דלמרי א"כ רחין לשתייה היינו בשחממן כדי לשחות ממש [וכמו שפירשו התוספות] וב"ה דמחירין סברי דבעינן שיה עכ"פ רחין לשתייה [ופירוש זה מלאכי ג"כ בחידושי הר"ן על שבת ע"ש] ואפשר דהשמיט חידוש זה בתלמודו ע"כ דס"ל דהמשנה אחא כפשתא דמותר לז"ה בכל גווי: (ח) פוסקים: (ט) הוא שיטת התוס' והצ"ח ראה לדבריהם מן הירושלמי ודעת הרמב"ם והגאונים דהוא מדרבנן ונ"מ שאסור להחם אפילו לזכר חולה שאין צו כנסה ולהרמב"ם שרי [עו"ש] ועיין לעיל דבריהם מן הירושלמי ודעת הרמב"ם והגאונים דהוא מדרבנן ונ"מ שאסור להחם אפילו לזכר חולה שאין צו כנסה ולהרמב"ם שבת לעיל בסימן שכ"ו ס"א: (יא) מחה"ש ונהר שלום וכו' כד"מ: (יב) חמד משה והגר"א וכו' מ דררי משה: (יג) ח"מ ע"ש שהעתיק דברי המ"א ומסקין דתלוי לפי ענין הקטן וכן העתיק הח"א לדינא: (יד) תוס' ורא"ש וכו' מ דררי משה: (יז) ח"מ ע"ש שהעתיק דברי המ"א לא חמירין דהוא כמו יעה שמותר מטעם זה [כדאיתא בתוס' ורא"ש] ואינו נחשב ע"ז שוה לכל נפש: (טו) הרמב"ם דס"ל דרחיצת כל הגוף וסיבה הוא בכלל אובל נפש ורק דרבנן גזרו משום מרחצאות וכן הוא בסמ"ג ולפי מש"כ הר"ן והרשב"א דעת הר"י והגאונים ג"כ הכי: (טז) מדסתמו בפוסקים ולא הזכירו דזה אינו רק להסביר דהוא דאורייתא ש"מ דזה הדין הוא לכו"ע [וכן משמע קלם בציאור הגר"א מדמקיים ראה לדבריו מחה"מ דק"ל בסימן תקמ"ג ס"א דאין אומר לנכרי לעשות אס לא שדחוק דגם שם ע"י עצמו הוא מדאורייתא]: (יח) ח"א: